

en medelijden deze menschen naderde en hun in eenvoud verrichte daad van elken dag. Zoo ging ook Van Gogh tot de menschen en wanneer ik dezen naam uitspreek, dan is het om duidelijk te maken, dat Piet Wiegman tot de enkelen behoort, die in hun kunst verwant zijn aan hem, die eens schreef: „Ik voel dat mijn werk in 't hart van 't volk ligt, dat ik mij laag bij den weg moet houden, dat ik diep in 't leven moet ingrijpen, en door veel zorg en moeite moet vooruitkomen”. Het was Vincent, die het zoo duidelijk uitsprak, toen hij bezig was aan de studies voor zijn Brabantsche „Aardappeleters”: bij het zien van zijn werk moest men de gedachte krijgen, dat die menschen met de handen, die zij naar de aardappels uitsteken, zelf de aarde hebben omgespit; alles moest dus spreken „van handenarbeid en van dat zij hun eten zoo eerlijk verdiend hebben”.

Die woorden komen ons in de gedachte, als wij deze figuren van Piet Wiegman zien. Daar is het oude, wat kromgegroeide werkmannetje met zijn van kommer vertrokken gezicht, die zit bij zijn kachel, de handen zwaar rustend op de knieën en die andere nog inniger teekening van datzelfde mannetje, zittend op een stoel, als een prachtig en gaaf beeld van heldhaftige berusting.

Uit omstreeks denzelfden tijd, 1919, dateert een teekening van een zittende vrouw, waarin eveneens is gestreefd naar die concentratie van enkel het belangrijke, welke Wiegman later nog verder zou ontwikkelen. De beteekenis van al deze figuurstukken is, dat het geen portretten zijn met enkel de waarheid der gelijkenis met een bepaald individu, maar dat het beelden zijn met de waarheid van een symbool, verbeeldingen van het leven. Dit is hun geestelijke inhoud; de hevigheid en de zuiverheid der ontroering hebben deze werken in hun veelzeggenden eenvoud doen ontstaan. Meer nog dan in Wiegman's stilleven, vind ik in zijn figuurstukken het wezen van zijn heele persoon het sterkst en het volledigst geuit. Het leven der menschen blijft hem belangrijker dan dat der doode voorwerpen. En alsof hij bang is, dat kleuren een picturaal accent zouden geven, waar hij louter menschelijk wilde zijn en den mensch plaatste als middelpunt van zijn omgeving, vermeid hij de verf en bouwde hij de meeste zijner figuren op in krijt of met de straffe, haast snijdende vegen van zijn oost-indische-inkt-penseel.

* * *

Het stilleven stelde hem toch ook belangrijke vragen: hoe kan men beter een compositie leeren bouwen dan door het stilleven? Ook hierin zocht hij een eigen weg, al is hier en daar de invloed van anderen te herkennen. Soms wist hij stilleven en figuur ineen te doen smelten als in die